

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนวิทยาการด้านต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนในปัจจุบัน ความรู้ต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้นมนุษย์จะต้องเรียนรู้และศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามความเจริญรุดหน้า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 - 2559) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 45)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 24 โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 24 ที่ระบุให้สถานศึกษาฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 8) การที่เน้นจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและพัฒนาด้านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและฝึกกระบวนการคิดเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาเด็กไทยที่ยังขาดกระบวนการคิด ไม่มีกระบวนการเรียนรู้ ไม่สามารถวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ไม่ชอบเรียนรู้ ชอบทำตามแบบและเมื่อโจทย์หรือแบบฝึกหัดแตกต่างไปจากแบบที่เคยเรียนมาจึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือวิเคราะห์ได้ การสอนให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ชีวิตในปัจจุบันถือเป็นสังคมของการเรียนรู้อยู่กับข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นที่ต้องคิดพิจารณาอย่างเหมาะสมในการรับข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ โดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อการตัดสินใจอย่างถูกต้องและใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างคุ้มค่า การสอนให้คิดจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงหันมาศึกษาและเน้นในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรมเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545, หน้า 6-7)

การศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่บุคคลในสังคมต้องรู้จักคิดอย่างมีเหตุมีผล ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ รู้จักเชื่ออย่างมีเหตุผล ให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปใช้ปรับปรุงในการดำรงชีวิตทั้งส่วนตนและส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล รู้จักการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ อันเป็นจุดหมายของการศึกษา ฉะนั้นในการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาคือกระบวนการที่ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอนมีเหตุผลด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและการสรุปเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน ผู้สอนจึงมีหน้าที่ให้คำแนะนำมองเห็นและเข้าใจปัญหาและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน (สุวิทย์ มูลคำ, และอรทัย มูลคำ, 2553, หน้า 57) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะพัฒนาความคิดและใช้ความสามารถของตนในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมีเหตุผล ซึ่งการพัฒนาความสามารถในการคิดนั้นบุคคลจะต้องประมวลข้อมูล คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ จับประเด็นปัญหา เลือกและตัดสินใจได้เอง ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในรูปแบบของกิจกรรมการแก้ปัญหาเป็นฐาน เน้นการฝึกให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมกรรมการแก้ปัญหา เป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหายังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการเก็บข้อมูลในเชิงลึกและกลายเป็นนักแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และยังพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (รูปทอง กว่างสวัสดิ์, 2554, หน้า 137) โดยจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาร่วมกันซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ (ทศนา เขมมณี, 2553, หน้า 137-138) กระบวนการแก้ปัญหา (problem solving) เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการฝึกผู้เรียน ไม่เฉพาะแต่วิชาคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่เป็นรายวิชาอื่น ๆ ด้วยโดยการสอดแทรกกระบวนการฝึกเข้าไปในเนื้อหา รูปแบบของกระบวนการแก้ปัญหาก็ซับซ้อนมากขึ้น ผิดแผกแตกต่างออกไปจากยุคก่อนอย่างมาก กลยุทธ์ในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการมากกว่าที่จะเน้นเนื้อหา ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรของทุกๆ วิชาในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษาหลายประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3)

ในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อผลิตกำลังคนเป็นช่างฝีมือที่มีความรู้ ความชำนาญ ในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพและเป็นผู้มีปัญญาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการประกอบ

อาชีพได้ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ ความสนใจ และโอกาสของตน ส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน การพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรซึ่งต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาองค์ความรู้โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนสายพาณิชยกรรม นักเรียนจะได้รับความรู้ครบทุก ๆ ด้าน เช่น ภาษา คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน วิชาสามัญ รวมทั้งการบัญชี ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญซึ่งเป็นหลักแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจ และการแข่งขันทางด้านธุรกิจให้สามารถแข่งขันกับต่างชาติและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 7) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ปรับปรุง 2546 ได้กำหนดให้สาขาวิชา โดยการบัญชีเป็นวิชาชีพมุ่งเน้นสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีมีทักษะประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบัญชี กิจการประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า และมีคุณลักษณะนิสัยที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในสังคม และการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1)

การบัญชีมีบทบาทและมีความสำคัญในกิจการทุกประเภทเป็นวิชาที่มีบทบาทในการพัฒนาตัวนักเรียนเพื่อให้มีคุณภาพในการดำเนินชีวิตของตนเองในสังคมได้อย่างดี ปัจจุบันมีธุรกิจต่าง ๆ เกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายของเจ้าของธุรกิจ แต่สิ่งทีกิจการต้องการทราบในเรื่องเดียวกันคือ ผลการดำเนินการและฐานะการเงินของธุรกิจ จึงจำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นมาจัดทำบัญชีนั่นเอง ไม่ว่าจะหวังผลกำไรหรือไม่ก็ตาม (มนัสชัย กิรติผจญ, และเพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา, 2554, หน้า 4) เมื่อนักเรียนจบการศึกษา มาทำงานเป็นผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน เช่น กรมการประกันภัย การพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานอื่นใด จะมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อองค์กร และการเศรษฐกิจของประเทศ หรืออุปสรรคต่อการประกอบกิจการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 10) ดังนั้นทางสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประกอบอาชีพอิสระ

ผลการจัดเรียนการสอนสาขาพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย ในปีการศึกษา 2556 (V-NET) จากรายงานของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (2557, หน้า 1) พบว่าผลสัมฤทธิ์ในวิชาความรู้พื้นฐาน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประกอบไปด้วยวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ วิชาการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ วิชาบัญชีเบื้องต้น วิชาการขาย 1 มีค่าเฉลี่ยสถานศึกษาร้อยละ 41.13 ค่าเฉลี่ยระดับจังหวัดร้อยละ 43.35 ค่าเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 42.48 และจากการรายงานผลสถาบันทดสอบการศึกษา

แห่งชาติพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน หาเทคนิควิธีการที่มีความหลากหลายมาปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการฝึกทักษะ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้มีคุณภาพสูงสุดทางการศึกษา สนองจุดมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร (Bloom, 1971, p.74)

วิธีการที่จะช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ มีอยู่มากมายหลายวิธีด้วยกัน เช่น กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya, 1985, p. 87) กระบวนการแก้ปัญหาของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1971, p. 103) กระบวนการแก้ปัญหาของเวียร์ (Weir, 1974, p. 18) เป็นต้น มีการนำกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยามาใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และประสบความสำเร็จ ดังผลการวิจัยของ กรรณิกา โสมชัย (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสอนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ฉวีวรรณ เศวมาลย์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสอนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาของโพลยากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเมื่อนำวิธีสอนแบบแก้ปัญหาตามขั้นตอนการแก้โจทย์ของโพลยาไปใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาโดยรวมเฉลี่ยร้อยละ 71 ของคะแนน

จากแนวคิดและปัญหาดังกล่าวเห็นได้ว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับปรุงการเรียนการสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ ฝึกการค้นคว้าหาข้อมูล ฝึกวิธีแก้ปัญหามีเหตุผล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยอาศัยวิธีการเรียนการสอนนำความรู้ไปสู่ตัวนักเรียนได้ สอดคล้องกับวิชาการบัญชี เพื่อเน้นผู้เรียนฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์พิจารณาเหตุผล และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดอิสระ และการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้นำกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 4) มาแก้ปัญหาเนื่องจากสามารถนำความรู้ ทักษะ และการดำเนินการหาคำตอบให้คำถามหรือการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ จึงต้องใช้องค์ความรู้ตามวิถีทางใหม่ที่แตกต่างจากเดิมซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ดำเนินการตามแผน 4) การตรวจสอบผล จากกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นกระบวนการที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ซึ่งเน้นประสบการณ์ที่เรียนจากการฝึกวิธีการแก้ปัญหามีเหตุผล ฝึกคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ จะมีประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยสร้างชุดวิธีสอนแบบแก้ปัญหากับวิธีสอนแบบปกติ เรื่อง การซื้อขายสินค้าบนที่กรายการสมุตรายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม

ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้า บันทึกรายการสมุดรายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้า บันทึกรายการสมุดรายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้า บันทึกรายการสมุดรายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหากับวิธีสอนแบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหากับวิธีสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาไปใช้ในการเรียนวิชาบัญชีและวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาที่จะนำรูปแบบวิธีสอนแบบแก้ปัญหาไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาในวิชาต่าง ๆ ของผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3 ห้องเรียนๆ ละ 30 คน รวม 90 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 60 คน ซึ่งได้จากการสุ่มสองขั้นตอน (two stage) โดยสุ่มเลือกห้องเรียน 2 ห้องเรียน โดยการจับสลากอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหา และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอน 2 วิธี คือ

2.1.1 วิธีสอนแบบแก้ปัญหา

2.1.2 วิธีสอนแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ รหัสวิชา 2201-1003 วิชาบัญชีเบื้องต้น 2 สาระที่ 3 มาตรฐานที่ 1 เรื่อง การซื้อขายสินค้าบันทึกการขายการสมุद्रายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) จำนวน 5 หัวข้อ ดังนี้

3.1 ความหมายสินค้าวงจรการค้าในธุรกิจและขั้นตอนการซื้อขายสินค้า

3.2 เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีและเงื่อนไขเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

3.3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

3.4 การบันทึกการขายการในกรณีไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม

3.5 การบันทึกการขายการในกรณีมีภาษีมูลค่าเพิ่ม

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ 2 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 16 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิธีสอนแบบแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทั้งด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่เน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามรูปแบบของโพลยา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ขั้นวางแผนแก้ปัญหา ขั้นดำเนินการตามแผน และ ขั้นการตรวจสอบ

วิธีสอนแบบปกติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามคู่มือครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุปและการประยุกต์ และขั้นการวัดผลและการประเมินผล

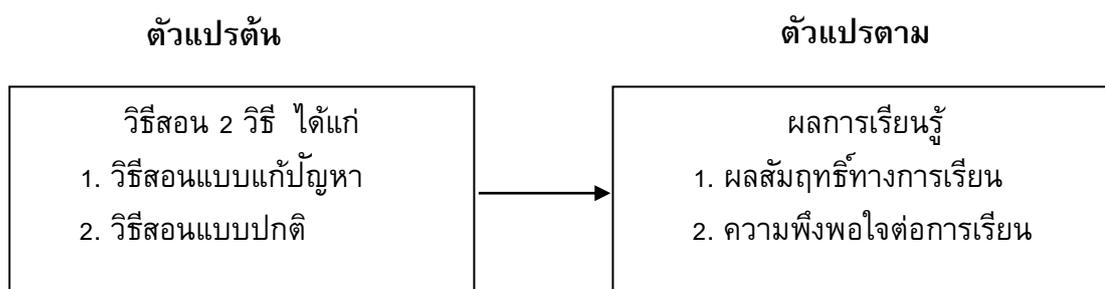
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การซื้อขายสินค้าบนที่กรรายการสมุดรายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม อันเกิดจากการเรียนโดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาและวิธีสอนแบบปกติ สามารถประเมินได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาและวิธีสอนแบบปกติ ในการปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และสามารถปฏิบัติได้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ในด้าน เนื้อหา ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดผลประเมินผล ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถาม

นักเรียน หมายถึง ผู้กำลังเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการเรียน พบว่าวิธีสอนแบบแก้ปัญหาตามขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา เป็นการสอนวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์และทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน และทักษะการเรียนที่ดีตั้งผลการวิจัยของ จันท์ฉาย ทองงาม (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya, 1973, pp. 5-40) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการตามแผน และขั้นที่ 4 ขั้นการตรวจสอบ เป็นการสอนวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์และทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน จึงได้นำวิธีสอนแบบแก้ปัญหาตามแนวคิดของโพลยาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้า บนที่กรรายการสมุดรายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้โดยออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดลำดับขั้นของวิธีสอน ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการคิดแก้ปัญหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยต่างที่เกี่ยวข้อง สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้าบันทึกการขายการสมุद्रายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้าบันทึกการขายการสมุद्रายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้าบันทึกการขายการสมุद्रายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหาสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ
4. ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 เรื่อง การซื้อขายสินค้าบันทึกการขายการสมุद्रายวันทั่วไปในกรณีมีและไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหาสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ